

UDK 811.163.41'373.612.2
811.113.5'37.612.2

NATAŠA RISTIVOJEVIĆ RAJKOVIĆ
Filološki fakultet u Beogradu

ZOONIMSKA METAFORIKA

O MUŠKARCIMA I ŽENAMA

1. UVOD

Još od prvog velikog talasa istraživanja u oblasti jezika i pola tokom sedamdesetih godina prošlog veka, pa sve do danas, pažnja mnogih autora bila je posvećena izučavanju zoonimske metaforike koja se koristi kada je reč o ženama (Yaguello 1978; Hines 1994, 1996, 1999; Michard 2002; Baider/Gesuato 2003; Kieltyka 2005 i dr.). I pored značajnih razlika u vremenskim, teorijskim i metodološkim okvirima u kojima su radovi pisani, nameće se jedinstven opšti zaključak: jezik odražava inferiornu društvenu poziciju žene, koja je najčešće viđena kao seksualno biće, pasivni predmet želje muškarca ili kao neinteligentna, brbljiva i podmukla osoba. U izvesnom broju radova se kao dopuna ovakvim tvrdnjama mogu naći primeri zoonimske metaforizacije muškarca, koji po pravilu nose pozitivne konotacije ističući hrabrost i odlučnost muškarca, kao i njegovu aktivnu, delatnu ulogu u odnosu među polovima i društvu uopšte.

Cilj ovog rada je da ispita valjanost ovakvih navoda s obzirom na to da postojanje velikog broja metafora kojim se žena putem jezika diskriminiše ne isključuje i postojanje odgovarajućih metaforičkih izraza kad je reč o muškarcima. Koristeći teorijski okvir pojmovne metafore (Lakoff/Johnson 1980; Lakoff/Turner 1989; Kövecses 2002) na materijalu norveškog i srpskog jezika analiziraću glavne pravce metaforičkog preslikavanja između izvornog domena ŽIVOTINJE i ciljnih domena ŽENA i MUŠKARAC i pokušaću da utvrdim osnovne razlike u konceptualizaciji žene i muškarca u pojmovnim sistemima govornika ova dva jezika. Rezultate analize ću uporediti sa zaključcima drugih autora koji su slične analize vršili na materijalu drugih jezika i pokušati da utvrdim nivo poklapanja i razlika na međujezičkom planu.

2. TEORIJSKI OKVIR I SAKUPLJANJE GRAĐE

Teorija pojmovne metafore počiva na tezi da je apstraktno mišljenje uglavnom metaforičko. Metafora nam omogućava razumevanje novih, obično apstraktnih pojmova uz pomoć već poznatih, po pravilu konkretnih pojmova i definiše se kao sistematsko pojmovno preslikavanje elemenata iz izvornog,

konkretnog pojmovnog domena u ciljni, apstraktni domen. Pojmovna metafora je kategorija mišljenja, saznavni mehanizam pomoću kog shvatamo svet oko sebe, a njene jezičke manifestacije su moguće samo zato što odgovarajuće metafore već postoje u našem pojmovnom sistemu. Komunikacija među ljudima je zasnovana na istom pojmovnom sistemu koji koristimo kada razmišljamo ili nešto radimo, te je jezik veoma važan izvor podataka o prirodi tog sistema (Lakoff/Johnson 1980: 3). Analiza zoonima koji se koriste kad se govori o muškarcima i ženama može da nam pruži makar delimičan uvid u stavove koji vladaju o društvenim ulogama oba pola.

Građa se sastoji od primera iz srpskog i norveškog jezika i obuhvata zoonime koji u svom metaforičkom značenju označavaju muškarca ili ženu. Korpus primera za analizu (44 lekseme srpskog jezika i 24 lekseme norveškog jezika) sačinjen je na osnovu jednojezičnih rečnika srpskog i norveškog jezika, rečnika slenga oba jezika, kao i podataka dobijenih od informanata (maternih govornika i jednog i drugog jezika) i sa Interneta.

Korpus sadrži i neke lekseme koje u svojoj primarnoj semantičkoj realizaciji označavaju delove tela životinja:

srpski jezik: *papak, grlo, batak, pileći mozak*

norveški jezik: *hønsehode (pileća glava), hønsehjerne (pileći mozak).*

U ovim slučajevima konceptualizacija se ne vrši isključivo putem metafore, već je zasnovana na metonimiji DEO ZA CELINU (delom životinjskog tela se označava cela životinja), koja funkcioniše kao izvorni domen za metaforu LJUDI SU ŽIVOTINJE tj. ŽENE/MUŠKARCI SU ŽIVOTINJE. Iako se mehanizam konceptualizacije kod navedenih primera razlikuje od ostatka korpusa, uključeni su u građu jer ukazuju na karakteristike životinja koje se pripisuju muškarcima i ženama.

3. ANALIZA PODATAKA

3.1. ORGANIZACIJA MATERIJALA

U radovima koji se bave pitanjima metaforizacije žena i muškaraca, a koji su meni bili dostupni, ishodište analize predstavlja raščlanjivanje izvornog domena ŽIVOTINJE na poddomene nižeg stepena opštosti, te se iz okvira opštije metafore ŽENE SU ŽIVOTINJE izdvajaju specifičnije metafore. Kejtlin Hajns tako navodi tri najzastupljenije metafore kad je reč o ženama: ŽENE SU MALE UMILJATE ŽIVOTINJE, ŽENE SU TEGLEĆE ŽIVOTINJE, ŽENE SU DIVLJAČ KOJU TREBA LOVITI (Hines 1996, 1999), dok Vejli i Antoneli (1983) identifikuju četiri izvorna domena iz kojih se vrši pojmovno preslikavanje na ciljni domen ŽENA: LJUBIMCI (npr. *mače*), ŠTETOČINE (npr. *kučka*), DOMAĆE ŽIVOTINJE/STOKA (npr. *krava*), DIVLJE ŽIVOTINJE (npr. *tigrice*) (The birds and the beasts – woman as animal, *Maledicta* 7: 219-229. citirano u Bejder i Gezuato 2003). S obzirom da je cilj ovog rada podjednako fokusiranje i na metafore o ženama i na metafore o muškarcima, nije dovoljno identifikovati uže metafore na osnovu kojih se vrši konceptualizacija pojmova „muškarac” i „žena”. Organizacija građe na osnovu izvornih domena ne omogućava jasno utvrđivanje razlika u metaforizaciji ljudskih

bića oba pola pošto se pojmovno preslikavanje u ciljne domene MUŠKARAC i ŽENA često vrši iz istih izvornih domena. Pojmovno preslikavanje, međutim, nikad nije potpuno. Isticanje pojedinih aspekata pojmova unutar jednog domena i skrivanje drugih predstavlja jednu od osnovnih karakteristika pojmovne metafore (Lakoff/Johnson 1980). Analiza korpusa je pokazala da je fokus u ciljnim domenima usmeren na određene attribute muškaraca i žena koji su grupisani u tri veće skupine: fizički izgled, seksualnost i duhovne osobine. Analiza građe organizovane po principu elemenata koji su istaknuti u ciljnim domenima daje jasniju sliku o sličnostima i razlikama u metaforizaciji žena i muškaraca.

3.2. FIZIČKI IZGLED

U ovu grupu su svrstane osobine koje se tiču opšteg fizičkog izgleda, starosti, čistoće i načina kretanja. Simetričnost metafora ŽENE SU ŽIVOTINJE i MUŠKARCI SU ŽIVOTINJE zapaža se samo pri metaforizaciji debelih i nesprenih ljudi, postoji gotovo podjednak broj primera i za muškarce i za žene i to sa negativnom konotacijom kad je reč o oba pola: DEBELE/NEZGRAPNE ŽENE SU VELIKE ŽIVOTINJE i DEBELI/NEZGRAPNI MUŠKARCI SU VELIKE ŽIVOTINJE

- debljina: srpski jezik: *slon(m)/slonica(ž), svinja(ž), prasac(m)/prastica(ž), krme(m), krmak(m), krmača(ž)*
- norveški jezik: *hval (kit)(ž), sugge (krmača)(ž), gris (svinja)(m/ž)*
- nezgrapnost: srpski jezik: *konj(m), kobila(ž), bedevija(ž), medved(m), mečka(ž), slon(m), slonica(ž)*

Krupno i snažno telo se može doživeti kao nešto pozitivno isključivo kad je reč o muškarcima, dok se isto smatra nepoželjnom osobinom kod žena. Zanimljivo je napomenuti da se ista životinja, medved, u norveškom jeziku koristi za snažnog muškarca (*bjørn, bamse*) i predstavlja kompliment, dok govornici srpskog jezika pri pomenu muškarca-medveda imaju mentalnu sliku krupne, ali nesprenne osobe. *Bik* i *vo* se takođe ne smatraju komplimentom za muškarce, iako ukazuju na fizičku snagu, pošto nose i informaciju o duhovnim osobinama koje se smatraju nepoželjnim (glupost, ograničenost). Norveški ekvivalenti, *okse* i *stut*, vrednuju se pozitivno pošto se odnose samo na snažnog, virilnog muškarca, bez dodatnih konotacija.

Ukoliko se svi zoonimi sa metaforičnim značenjem „žena” i „muškarac” kao nosiocima fizičkih osobina poređaju po vrednosnoj skali, zapaža se da se metaforizacija oba pola mnogo češće vrši na osnovu nepoželjnih nego na osnovu poželjnih osobina. Od poželjnih fizičkih osobina zastupljena je samo lepota i tu se uočava najveća asimetričnost u metaforizaciji žena i muškaraca. Zoonima kojima se označava lepa devojka ima mnogo:

- srpski jezik: *riba, mačka, maca, cica, ajkula, mače, batac, grlo, pile*
- norveški jezik: *rype* (alpska kokoš), *roy* (ženka tetreba)

dok onih koje označavaju privlačnog muškarca gotovo i nema. Rečnici slenga srpskog jezika navode samo jedan primer, *mačor*, međutim, informanti smatraju da je metaforično značenje ovog zoonima zastarelo i da je danas u upotrebi samo *macan*. Uočava se velika razlika u metaforizaciji zgodne devojke u srpskom i norveškom jeziku. U srpskom jeziku konceptualizacija se pre svega zasniva na metaforama LEPA ŽENA JE MAČKA i LEPA ŽENA JE RIBA, dok je u norveškom jeziku dominantna metafora LEPA ŽENA JE PTICA¹.

Razlika u broju reči kojima se metaforizuje ženska i muška lepota ukazuje na kvalitete koje društvo zahteva od jednog i drugog pola. Žena mora da bude lepa, dok za muškarca to nije toliko bitno – kod njega se od svih fizičkih osobina najviše ceni snaga. Zanimljivo je to što je lepota, sudeći po zoonimskoj metaforici, osobina koja se uočava samo kod devojaka, tj. neudatih žena. Jedini primer kod kog se ističe lepota i privlačnost žene u zrelim godinama jeste *koka* u srpskom jeziku i *røy* (ženka tetreba) u norveškom, dok metaforičkih izraza za lepu devojkicu ima mnogo više. Ova pojava možda svedoči o tome da žena udajom preuzima novu ulogu u kojoj lepota više nije važna. Od nje se tada zahtevaju novi kvaliteti, da bude uzorna supruga i dobra majka. S druge strane, lepota se kod zrelih žena možda ne primećuje u tolikoj meri jednostavno zbog bioloških činilaca – mlađe osobe su uvek lepše od starih.

3.3. SEKSUALNOST

Seksualnost je centralna kategorija u svim studijama koje se bave pitanjima metaforizacije žena. Svi autori bez izuzetka smatraju da se zoonimskom metaforikom ističe samo jedan aspekt ženskog bića na uštrb svih ostalih: seksualnost. Značaj koji se u literaturi o odnosu jezika i pola pridaje ovoj kategoriji upravo je jedan od razloga izdvajanja seksualnosti u odnosu na preostale dve kategorije. Drugi razlog je što se na polju seksualnosti ukrštaju i fizičke i duhovne osobine, te bi bilo nemoguće podvesti je pod jednu od te dve kategorije.

Rezultati analize Kejtlin Hajns na materijalu engleskog jezika pokazuju da postoji mnogo više metaforičkih izraza za seksualno poželjnu ženu nego za poželjnog muškarca i da se oni pre svega crpu iz izvornih domena MALE UMILJATE ŽIVOTINJE i DIVLJAČ KOJU TREBA LOVITI (Hines 1996, 1999). Na taj način se ističe podređena uloga žene na polju seksualnosti, ona se svodi na nezrelo biće koje muškarcu treba da posluži kao igračka ili na pasivnu lovinu koja čeka da bude ulovljena. Takvi zaključci se potvrđuju i u studiji Fabjen Beder i Sare Gezuato koje su istraživanje vršile na materijalu uzetom iz francuskog i italijanskog jezika (Baider/Gesuato 2003). Primeri iz srpskog i norveškog jezika u velikoj meri potvrđuju ove zaključke, ali podaci dobijeni od informanata mlađe generacije i sa diskusionih foruma na Internetu ukazuju na neke promene u shvatanju muške i ženske seksualnosti. Naime, uočeno je neslaganje pisanih izvora i informanata o tome da li se pojmovno preslikavanje kod primera za poželjnu ženu: *pile*, *mače*, *maca*, *cica*, *batak*, *grlo* iz srpskog jezika vrši na ciljni domen ŽENA ili na domen MUŠKARAC. Neslaganje postoji i kad je reč o upotrebi i vrednosti navedenih leksema u njihovoj sekundarnoj realizaciji. Pisani izvori kao ciljni domen ovih leksema navode samo ženu, dok informanti, i to pretežno informanti ženskog pola,

smatraju da se na ovaj način može govoriti i o poželjnim muškarcima. Sve češća metaforizacija muškarca kao predmeta seksualne želje i to istim metaforičkim izrazima koji se koriste za žene ukazuje na to da se tradicionalna granica između aktivnog muškog i pasivnog ženskog principa seksualnosti pomera.

Neslaganja postoje i kod vrednosnog određenja ovih zoonima. Navedenim primerima se metaforizuje privlačna osoba, dakle, fokus je na osobinama koje se doživljavaju kao poželjne, međutim, u radu sa informantima se pokazalo da je potpuno nemoguće vrednovati metaforično značenje ovih leksema ako ih izvučemo iz konteksta. Neophodno je znati kog je pola govornik, a kog osoba označena kao *pile* ili *mače*, kao i njihov odnos, temu razgovora, starost učesnika u govornoj situaciji i sl. Ove kriterijume treba ukrstiti i sa polom informanta koji vrši vrednovanje pošto su informanti različitog pola pokazali tendenciju da različito vrednuju metaforičke lekseme ovog tipa (informanti ženskog pola im češće pripisuju negativne konotacije od informanata muškog pola). Posebnih naziva za poželjnog muškarca u okviru zoonimske metaforike, osim primera *macan*, nema ni u srpskom ni u norveškom jeziku, te se tako potvrđuju zaključci drugih autora u pogledu važnosti seksualnosti u konceptualizaciji žene. Trine Triti, koja se bavila poreklom norveških metaforičkih izraza za poželjnu ženu, navodi da svi potiču od metaforizacije ženskog polnog organa nazivima ptica (*rype, høne, røy* – alpska kokoš, kokoška, ženka tetreba) i malih krznjenih životinja (*mus, rotte, katt* – miš, pacov, mačka) (Tryti 1984: 171). I u srpskom jeziku je situacija slična, *Rečnik savremenog beogradskog žargona* uz odrednicu *čkapi* (šatrovački od *pička*) između ostalog navodi i sledeće sinonime: *mačkica, mica, riba, ribica*. Veza između navedenih leksema u značenju „zgodna, lepa žena” i „ženski polni organ” jeste metonimijska, ali nije sasvim sigurno da li se radi o metonimiji DEO ZA CELINU (kao što tvrdi Trine Triti) ili CELINA ZA DEO. U prilog ideji da je reč o metonimiji DEO ZA CELINU govori činjenica da se u više jezika nazivi malih krznjenih životinja koriste da označe ženski polni organ (navedeni primeri iz norveškog i srpskog jezika, *pussy, beaver* iz engleskog, *la chatte* iz francuskog), a da se ne koriste svi za metaforizaciju lepe žene. Za englesko *pussy* se smatra da dolazi od germanske ili skandinavske reči za džep ili kesu i da je putem metaforičkog prenosa počelo da označava ženski polni organ, a kasnije metonimijom i zgodnu ženu (Nilsen 1996). Metaforično značenje francuske lekseme *la chatte* odnosi se samo na ženski polni organ, ali ne i na ženu u celini. S druge strane, ovaj odnos se može tumačiti i kao metonimija CELINA ZA DEO gde joj prethodi metafora ŽENA JE MAČKA ili ŽENA JE RIBA sa osobinama elastičnosti i oblika tela kao motivacijom za metaforički transfer.

Druga grupa zoonima kojima se označavaju žene i muškarci u okviru kategorije seksualnosti fokusira se na aspekt odnosa prema sopstvenoj seksualnosti ili seksualnosti partnera. Izvori za prikupljanje materijala za srpski i norveški jezik ne obiluju primerima ovog tipa, za razliku od primera iz engleskog, francuskog i italijanskog jezika obrađenih u drugim radovima, ali se zaključci poklapaju. Slobodno seksualno ponašanje žena, konceptualizovano putem metafora SEKSUALNO AKTIVNA ŽENA JE ŽENKA PSA i SEKSUALNO AKTIVNA ŽENA JE AGRESIVNA RIBA – *kuja, kučka, štuka* u srpskom jeziku i *tispe* (kuja) u norveškom jeziku doživljava se kao negativno, dok se isto takvo ponašanje kod

muškarca (lekseme *ždrebac*, *pastuv* i *hingst* (pastuv): metafora SEKSUALNO AKTIVAN MUŠKARAC JE RASPLODNI KONJ) smatra pohvalnim. Da je promiskuitetna žena predmet opšte društvene osude koja prevazilazi nju kao pojedinca pokazuje i leksema *rogonja*, odnosno *hanrei* (etimologija ove reči je „kastriрани певac”) – jedan od retkih nosilaca negativne konotacije kad je reč o muškarcima i seksualnosti, samo zato što se odnosi na seksualno ponašanje partnerke.

3.4. DUHOVNE OSOBINE

U okviru ove kategorije jasno se ističe glupost kao osobina karakteristična i za žene i za muškarce: GLUPA ŽENA JE ŽIVINA, GLUPA ŽENA JE STOKA i GLUP MUŠKARAC JE STOKA.

srpski jezik:

žene: *guska*, *ćurka*, *kokoška*, *koza*, *krava*, *ovca*, *pileći mozak*

muškarci: *vo*, *volina*, *magarac*, *papak*

norveški jezik:

žene: *høne* (kokoška), *hønehode* (pileća glava), *høsehjerne* (pileći mozak), *gås* (guska), *ku* (krava), *merr* (kobila)

muškarci:

fe (stoka), *kveg* (stoka), *naut* (stoka), *sau* (ovca), *får* (ovca),

fehode (stočja glava)

Poklapanje izvornih domena u srpskom i norveškom jeziku je gotovo potpuno, što nije slučaj ni u jednoj drugoj kategoriji. Ukoliko obratimo pažnju na dodatne aspekte koji se ističu ovim pojmovnim metaforama, uočavamo da je kod žena glupost povezana pre svega sa brbljivošću (asocijacija na glasanje živine), dok je kod muškaraca vezana za izvesnu tromost i sporost. Primećuje se i uticaj fizičkog izgleda: za metaforizaciju glupih žena karakteristična je živina, dakle male životinje², dok većina zoonima koji u svom metaforičnom značenju označavaju glupog muškarca pripada grupi krupnih domaćih životinja.

Od ostalih duhovnih osobina treba pomenuti primitivizam i nekulturu, koje se ističu gotovo isključivo kao muški atributi. Metafora koja u osnovi prenosa ima ove osobine jeste PRIMITIVAN MUŠKARAC JE KRUPNA DOMAĆA ŽIVOTINJA. Primeri iz srpskog jezika su: *stoka*, *marva*, *vo*, *životinja*, a njihovi norveški ekvivalenti: *fe* (stoka), *kveg* (stoka), *naut* (stoka), *dyr* (životinja). Jedina leksema iz ove grupe kojom se može metaforizovati primitivna i nekulturna žena je *stoka* iz srpskog jezika, dok se sve navedene lekseme norveškog jezika odnose isključivo na muškarce.

4. ZAKLJUČAK

Izložena analiza pokazuje da su u svesti govornika srpskog i norveškog jezika muškarci i žene konceptualizovani na sličan način. U okviru kategorije fizičke osobine ističu se debljina i nezgrapnost oba pola, a kao izvorni domen

51

za te metafore u oba jezika služe nazivi za krupne životinje. Jedina razlika u okviru ove kategorije jeste osobina lepote: uočava se pre svega kod žena, a izvorni domeni u srpskom i norveškom jeziku za ovu metaforu se razlikuju: u srpskom jeziku to su MAČKA i RIBA, a u norveškom PTICE. Od duhovnih osobina se pri metaforizaciji oba pola u oba jezika koja su poslužila kao izvor građe ističe glupost: GLUPA ŽENA JE ŽIVINA/STOKA i GLUP MUŠKARAC JE STOKA. Muškarci se opažaju još i kao primitivni i o takvim muškarcima se govori kao o krupnim domaćim životinjama. U okviru kategorije seksualnosti u srpskom jeziku je zapažena tendencija pojmovnog preslikavanja izvornog domena MALE UMILJATE ŽIVOTINJE ne samo na ciljni domen ŽENA, već i na domen MUŠKARAC. Ova praksa, međutim, još uvek nije ustaljena u jeziku, susreće se samo kod mlađih informanata, dok se u pisanim izvorima ne pominje. Imajući to u vidu, može se zaključiti da se žena doživljava kao seksualni predmet želje muškarca, baš kao što su to pokazale i brojne ranije studije zoonimske metaforike ljudskih bića, ali treba naglasiti da to stanje nije okamenjeno i da uočene promene u pomenutom pojmovnom preslikavanju ukazuju na promene u konceptualizaciji ženske i muške seksualnosti.

Nasuprot mišljenjima nekih autora iz oblasti jezika i pola, pokazalo se da i u metaforizaciji muškarca preovlađuju nepoželjne osobine. One su pre svega duhovne prirode: glupost i primitivizam, za razliku od tipičnih ženskih atributa istaknutih u procesu metaforizacije, koji su najčešće fizičkog karaktera.

---

1 I u srpskom jeziku se nazivi ptica mogu koristiti za žene, ali ne da bi metaforizovali lepu ženu, već najčešće u vokativu, pri obraćanju dragoj ženi.

2 Preovlađujuću tendenciju korišćenja naziva malih životinja za metaforizaciju žena uočavaju i Halupka-Rešetar i Radić u Halupka-Rešetar/Radić (2003).

LITERATURA

- Baider, F. and S. Gesuato. 2003. Masculinist Metaphors, Feminist Research. *Das online- Journal metaphorik.de*. [Internet]. Dostupno na: <http://metaphorik.de/05/baidergesuato.htm> [15. 01. 2008].
- Halupka-Rešetar, S. and B. Radić. 2003. Animal names used in addressing people in Serbian. *Journal of Pragmatics* 35, 1891-1902.
- Hines, C. 1996. She-wolves, tigresses, and morphosemantics. In N. Warner *et al.* (eds.) *Gender and Belief Systems. Proceedings of the Fourth Berkeley Women and Language Conference*. Berkeley: Berkeley Women and Language Group, University of California, 303-311.
- Hines, C. 1999. Foxy chicks and Playboy bunnies: A case study in metaphorical Lexicalization. K.H. Misako *et al.* (eds.) *Cultural, Typological and Psychological Perspectives on Cognitive Linguistics*. Amsterdam: Benjamins, 9-23.
- Kieltyka, R. 2005. Zoosemic terms denoting female human beings: semantic derogation of women revisited. *Studia Anglica Posnaniensia: international review of English Studies* 41.

- Kövecses, Z. 2002. *Metaphor: A Practical Introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- Lakoff, G. and M. Johnson. 1980. *Metaphors We Live By*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Lakoff, G. and M. Turner. 1989. *More Than Cool Reason: A Field Guide to Poetic Metaphor*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Michard, C. 2002. *Le sexe en linguistique. Sémantique ou zoologie*. Paris: L'Harmattan.
- Nilsen, A. P. 1996. Of Ladybugs and Billy Goats: What Animal Species Names Tell About Human Perception of Gender. *Metaphor and Symbolic Activity* 11 (4), 257-271.
- Tryti, T. 1984. *Norsk slang*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Whaley, R. and G. Antonelli. 1983. The birds and the beasts – woman as animal. *Maledicta* 7, 219-229.
- Yaguello, M. 1978. *Les mots et les femmes, essai d'approche socio-linguistique de la condition féminine*. Paris: Payot.

LEKSIKOGRAFSKI IZVORI

- Rečnik srpskohrvatskoga književnog jezika*. 1967-1976. Novi Sad: Matica Srpska/ Zagreb: Matica Hrvatska.
- Andrić, D. 1976. *Rečnik žargona i žargonu srodnih izraza*. Beograd: Beogradski izdavačko-grafički zavod.
- Gerzić, B. i N. Gerzić. 2002. *Rečnik savremenog beogradskog žargona*. Beograd: Istar.
- Imami, P. 2000. *Beogradski frajerski rečnik*. Beograd: NNK International.
- Norsk ordbok (bokmål)*. 1996. Oslo: J.W. Cappelens forlag a.s.
- Bokmålsordboka. Definisjons- og rettskrivningsordbok*. 1994. Oslo: Universitetsforlaget.
- Norsk språk, 4.0 (CD)*. 1999. Oslo: Kunnskapsforlaget

SUMMARY

ZOONYMIC METAPHORS ABOUT MEN AND WOMEN

Many authors claim that animal-based metaphors in language serve to represent women in a sexist way, as objects of sexual desire or unintelligent and mean. The aim of this paper is to test the validity of these claims by analyzing comparable metaphors in Serbian and Norwegian. The paper focuses not only on metaphorical expressions about women, but also on comparable metaphorical expressions about men. Our findings suggest that both men and women are conceptualized in terms of negative attributes, mainly sexual for women and mental for men.

KLJUČNE REČI: metafora, zoonimi, semantika, jezik i pol.